

tastiske arbejdssevne og vitalitet. En dag travlt optaget af arbejde, aftenen af møder eller sammenkomster, få timers søvn og alligevel vel oplagt igang den næste morgen tidligt. Det er utroligt, hvad Hartvig Frisch har kunnet overkomme.

Hans indsats som skolemand, historiker, klassisk filolog og politiker bliver alsidigt belyst; måske er den politiske gerning mindst kommet til sin ret. Hans ministergerning var kun kortvarig, og hans indsats inden for sit parti er det vel for tidligt at gå i enkeltheder med. Men det, der frem for alt giver bogen værdi, er billedet af hans personlighed, man får gennem skildringen af hans barndoms bedrifter i skovene ved Hillerød og gennem fortællingen om hans studenterår levende indtryk af de træk i hans personlighed, som han senere udviklede i sit forfatterskab og sit politiske arbejde. Det afsnit, hans kone har skrevet, er menneskeligt dybt gribende.

Bogen indeholder naturligt nok ikke så mange oplysninger som bogen om Stauning, men som menneskelige dokumenter står de to værker på samme højde.

Troels Fink.

Peter Skautrup: Bondesind. 1950. (Universitetsforlaget).

Peter Skautrup har i bogform udgivet sit foredrag om bondesind og ledsaget det med fyldig litteraturfortegnelse. Bogen indledes med en række kloge bemærkninger om det, bogen — eller rettere foredraget — har sat som sit mål; nemlig at skildre hele en befolkningsklasses karakter og sindelag. Skautrup er fuldt vel klar over de vanskeligheder, som er forbundet med en sådan opgave, men mener alligevel, at det er muligt at fæstne visse fremherskende træk, som i almindelighed kendetegner den danske bonde. Bogen konkluderer ikke i en samlet karakteristikk, men fremdrager med megen lune og fin fortællerkunst elementer, han finder typiske for bonden, særlig som han kendte den vestjyske bonde i sin barndom. Det lille skrift — illustreret med vignetter af Harald Skautrup — vil tiltale den, der følger sig knyttet til bonden, og har de bedste betingelser for at blive klassisk, således at det ikke blot kommer i skolens læsebøger, men også i årenes løb glider ind i flere oplag — jåw, den ær e't hiel fåvle.

Vagn Dybdahl.

T. Tobiassen Kragelund og Niels Holbak: Potter og Kar. (Gyldendal. 1950).

Mens tilvirkningen af jydepotter er karakteristisk for Vestjylland, hvor egnen ved Varde var det vigtigste produktionssted, har fremstillingen af de rødbrændte og glaserede varer kun været lidt kendt på denne kant. Det vides dog, at pottemager Søren Thomsen i Guldager sogn (Skast herred) i 1786 fik bevilling til at sælge sine varer på de lokale markeder, og at der i 1830 blev givet en almindelig tilladelse til erhvervet for Ribe stift. Nu har T. Tobiassen Kragelund offentliggjort en indgående beretning om Søren Thomsen og hans efterfølgere, der yderligere har fået værdi ved en skildring af arbejdets teknik, ligesom det er lykkedes ham at fremdrage gode oplysninger om et hidtil ukendt pottemagerværksted i Galtho i Tistrup sogn (Ø. Horne herred), der blev nedlagt 1908. Til disse skildringer har forfatteren føjet nogle lige så værdifulde oplysninger om de vestjyske bødkere og deres håndværk. Der er her fremlagt materiale af en værdi, man sjældent finder i hjemstavns-skildringer.

Den sidste fjerdedel af bogen indeholder en række skildringer i skønlitterær og lyrisk form af Niels Holbak. De falder helt uden for en historisk vurdering og kunne være udeladt.

Helge Søgaaard.